

ST.

ILAV

5. Februar 1948
60. årgang
Nr. 5-6

Noen ord ved Gandhis død

De markspiste

Katolske profiler av i dag:
Kardinal Faulhaber

Aksjonsdagen og legmanns-
apostulatet

En redegjøring

En mektig og ærefull roman

Hjemme og ute

40
øre

F
r
a
m
.
k
r
i
s
t
m
e
n
n
.
f
r
a
m

tighet, hva er det annet enn en bundt hemninger som opptar en del av det jeget vårt vi helst ikke vil stå ved overfor andre? La hjertet bare slå og samvittigheten mase! Vår forstand, vår opplysning, sier at faste og bot er begreper vi trykt kan la fjerne fra oss.

Dette er villfarelse, en av de mange i vår tid. Forstanden er forblindet. Hjertet er fornedret til en blott og bar fysisk funksjon. Samvittighetens røst er blitt hes og knapt hørbar.

Hvor underlig er det da å høre den kjærlighetens lovsang som lyder ut fra apostelen Paulus' hjerte i det manende brevet hans til menigheten i Korint som vi leser om i dagens epistel. Nettopp hjertespråket, kjærligheten, er det vi må holde høyst i ære.

Hvor underlig er det også å høre i dagens evangelium at det siste Jesus gjør før han drar til Jerusalem for å lide, er å helbrede et blindt menneske: «Bli seende. Din tro har frelst deg!» — Hva sier det oss? At hans sinn og forstand var forblindet. Men nå kunne han seende dra inn i prosesjon til Kristi storverk i Jerusalem!

Hvordan vil vi kunne fatte dette kjærlighetens storverk av Frelseren Jesus Kristus, dersom vi ikke gjorde som han: Før Golgatomysteriet, før frelsergjerningen, trakk han seg tilbake i 40 dager og netter i faste og bot. Når Guds egen Sønn gjorde dette, gjorde det hver gang noe særlig sto på, må ikke det gi vår forstand noe å sysle med, vårt hjerte noe å uroes over, vår samvittighet noe å rope? Kristus var da ikke materialist! Han var da ikke underlagt hemninger og følelser som Hans guddommelige viten ikke kunne herske over! Nei, her står vi ved noe vi ikke kan komme forbi i livet vårt som kristne: *Gjennom bot og faste skal du som Jesus, din Herre og Mester, ydmykt lære å bringe din vilje helt under Gud.*

Hvordan svarer dette til Overhyrdens mening når han i fastemandatet maner oss til å holde fastens ånd levende?

Vi vil ikke diskutere den form for faste som kunne vært pålagt oss: faste i mat og drikke. Krigsårene lærte oss at vi kunne drive hard faste de fleste av

FASTENS ÅND

Tanker til søndag Quinquagesima

Når vi nå atter står overfor begrepet faste, hvilket svar får vi da fra våre hjerter? — Vår forstand blir jo villedet av tidens materialisme og selve kampen om de materielle goder, så fra forstanden kan vi vel ikke vente annet svar enn: «Det var en gang . . .» Men fra våre hjerter — det som slår i ethvert menneske med rene slag og ikke kan overhøres av noen herdet samvittighet — hva forteller det oss om faste og bot? Det høres svært uvitenskapelig ut. Hjertet, hva er det annet enn uttrykk for følelser? Samvit-

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 17: Aftengudstjeneste.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Ingen gudstjenester. Se St. Katarina-hjemmet.

St. Katarina-hjemmets kapell, Gjørstadgt. 8.

Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 17.45: Aftengudstjeneste.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 9.30: Høgmesse. Kl. 17: Aft.gudstj.
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 9: Høgmesse. Kl. 16.30: Aft.gudstj.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvg. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 10.30: Høgmesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 8. FEBR.: Søndag Quinquagesima. Ep. I. Kor. 13, 1—13. Ev. Luk. 18, 31—43. Fastemandatet leses opp. *Mandag:* Cyrillus, bisk., bekj., kirkelærer. *Tirsdag:* Skolastika, jomfr. (De lukkede tider tar til). *Onsdag:* Askeonsdag. *Torsdag:* Serviterordenes 7 hl. stiftere. *Fredag:* Ferialdag. *Lørdag:* Ferialdag. **SØNDAG 15. FEBR.:** S. Quadragesima, 1. s. i fasten. Ep. II Kor. 6, 1—10. Ev. Mt 4, 1—11. Lesning av Biskopens hyrdebrev. *Mandag og tirsdag:* ferialdager. *Onsdag:* imbredag. *Torsdag:* Ferialdag. *Fredag og lørdag:* imbredager. **SØNDAG 22. FEBR.:** 2. s. i fasten.

OBS.: De såkalte lukkede tider gjelder i fastetiden fra dagen før askeonsdag til og med 1. påskedag. I den tiden kan ikke holdes høytidelige brylluper, dvs. med vanlig brudemesse.

På imbredagene 18., 20. og 21. febr. gjelder abstinensbudet.

KUNNGJØRINGER:

R. I. P.

Vår kjære

Direktør Henrik Carelius

døde fredag 23. januar, nesten 80 år gammel.

Jordfestelsen fant sted den 29. januar.

Familien.

N. K. K. F.

arrangerer en litterær aften i Klubblokalet tirsdag 10. februar kl. 20. Foredrag av Pastor Lowry: «Introduction to modern English Catholic Literature».

Eventuell diskusjon på norsk. Adgang for alle.

Styret.

Hvert enkelt nummer av

«ST. OLAV»

er en prekestol, der troens sannhet blir forkynt utover landet. Bladet som forsvarer Kristi Kirke og orienterer om dens liv og lære.

«ST. OLAV» TRENGER DIN STØTTE, DITT ABONNEMENT!

*Gjør bruk av gaveabonnement!
Gavekort fåes i ekspedisjonen*

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I.
Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt onsdag. Lørdag: 9.30—13. Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14. Abonnementspris: Kr. 2.50 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen fredag aften.

Noen ord ved Gandhis død

En stor ånd er gått bort, en stor personlighet er falt som offer for en nedrig morderhånd. Det er disse ord som trenger seg inn på en, når en skal skrive en liten nekrolog over Mahatma Gandhi.

Budskapet om Gandhis død løp gjennom hele verdenspressen og vakte overalt sorg og fortvilelse. Fra alle verdens hjørner gikk det inn kondolansetelegrammer som uttrykte en dyp medfølelse med det indiske folk i dets tap av sin fører og lederskikkelse. Med Gandhi mistet India sitt enende midtpunkt, og med ham tapte nasjonen en god og særpreget personlighet.

Gandhi var født i 1869. Som medlem av en gammel embetsfamilie ble han i meget ung alder sendt til

årets 365 dager. Men den fasten var ikke frivillig. Krigsårene lærte oss også at vi praktisk talt måtte finne oss i syv «fredager» i uken. I normale tider hadde vi vanskelig for å passe på den ene som Kirken i *kjærlighet* bad oss overholde.

Etter det hensynsfulle fastemandat Overhyrden også i dette etterkrigsår har tilstillet oss, blir det altså lite å få prøve seg selv på når det gjelder materielle forsakelser. Men den ikke mindre del, den viktigste, blir tilbake, nemlig *fastens åndelige innhold og basis*.

Hva vil det så si å holde fastens ånd?

Det vil si: At vi mer enn noensinne strever etter å bringe viljen og sinnet vårt under Gud. Faste-tiden skal være den anstrengende forberedelsestiden, treningstiden, før vi våger å gå til møtes med den oppstandne Kristus på påskedagen. Det er — mer enn noen annen del av kirkeåret — tiden som innbyr til personlig helliggjøring, da en trekker seg et skritt tilbake fra verden, varsomt går i seg selv og spør: Hva er forholdet mitt til Gud? Og med Kristi lysende eksempel fra den gangen blir Kristus den sentrale skikkelsen som jeg, enten jeg vil det eller kan det, på en måte *må* måle meg selv med.

Det mangler sikkert ikke på konkrete muligheter for den som *vil* ta sin kristendom alvorlig. Spør f. eks. deg selv: Hva er det som er mitt svakeste punkt, ansikt til ansikt med Kristus, ansikt til ansikt med Kirken, hans mystiske legeme, ansikt til ansikt med mine medmennesker, lemmer på Kristi legeme? Spør dere selv i dette øyeblikk: Hvilken er min mest fremherskende feil, den som står mest i konflikt med mine plikter som kristen? Alle vil sikkert få et hurtig svar fra både hjerte og forstand. Vel, bring da denne feil inn under fastens ånd, og du skal se du har faste behov. Avhold deg fra denne feilen, ta kampen opp i deg selv for å slette den *helt* ut, og du skal se at det kan være vanskeligere å la være med en slik feil, en slik synd, enn å faste i mat og drikke. Men la oss alle gjøre dette i år. Vi gjør opp med oss selv hva som er vårt mørke punkt, setter alt inn på i de førti dagers faste som ligger foran oss, å rydde bort dette mørke punktet.

Da har vi holdt pastens ånd, og vi er nådd et skritt nærmere Kristus.

I. H. K.

England for å studere. Han tok der juridisk embets-eksamen, og praktiserte en tid som sakfører i London. Han reiste deretter til Syd-Afrika, hvor han etablerte seg som sakfører. Han ble der vitne til en ubarmhjertig utsugelse av en nådeløs krenkelse av de indiske gruvearbeidere der nede. Denne tilside-setting av de indiske arbeideres interesser vakte hans harme og vrede. Han satte all sin kraft inn for å bøte på all den urett som ble øvet mot de indiske kulier. Gandhi utviklet her den taktikk som senere skulle skaffe ham berømmelse og skaffe hans land selvstendighet og frihet, — den passive motstands taktikk.

Gandhi vendte i 1914 tilbake til sitt hjemland. Med parolen for passiv motstand overfor maktøverne, om ikke-samarbeid med myndighetene, ble han en av førerskikkelsene i den indiske frihetskamp. Gandhi ble den politikeren som inderne samlet seg om, som de lyttet til. Med sin sterke posisjon i det indiske folk ble Gandhi en faktor som engelskmennene måtte regne med i sin politikk overfor India.

Han ble talsmannen for de krav som den ulmende nasjonale bevegelse bar fram. Opprop til boikott og obstruksjon overfor myndighetenes befalinger skaffet Gandhi flere fengselopphold, men de kunne ikke kue ham. Han forble utrettelig og standhaftig i sin kamp for å frigjøre fedrelandet sitt. Hans utholdenhet og trofasthet mot sine idealer brakte den store sak fram til endelig seier, om han enn måtte tåle å se India få sin frihet ved å bli splittet opp i to selvstendige stater — Hindostan og Pakistan.

Gandhi var imidlertid ikke bare en politisk fører for det indiske folk fram på veien mot selvstendighet og frihet. Han var like meget forkjemperen for de fargede folks rettigheter. Gandhi var en energisk talsmann for de menneskerettigheter som tillå de fargede i kraft av deres menneskelighet. Det var den samme respekt for mennesket og menneskets opphøyede karakter som fikk Gandhi til å kjempe sin seige og hårdnakkede kamp for å skape et menneskeverdige liv og en menneskeverdige tilværelse for Indias kasteløse, for de mennesker som *må* leve i en trist og håpløs isolasjon fra de «virkelige» mennesker — fra dem som ved sin fødsel fødes inn i en kaste.

Ugjerningen mot Gandhi ble forøvet under et av hans bønnemøter, hvor han forenet mennesker av de forskjelligeste konfesjoner i felles bønn og tilbedelse. Gandhi var nemlig også en religiøs fører for det indiske folk. Hans tro hadde dype røtter i det indiske folks religiøsitet og asketiske livsholdning. Gandhi var gjennomtrengt av respekten og ærefrykten for guddommen, og om han ikke var kristen, så har han dog levd opp til det livsideal som Kristus stilte opp for menneskene. Gandhis liv var et liv i fullkommen overensstemmelse med hans faste og dype tenkemåte, det var et liv som kjærligheten og godheten talte gjennom. Gandhis kjærlighet til sine medmennesker, Gandhis godhet overfor de lidende og de tilsidesatte, er et vakkert vitnesbyrd om nådens stille virke i verden.

DE MARKSPISTE

Nedenstående forstemmende beretning har vi mottatt via en forbindelse utenfor Tyskland med oppfordring om å publisere den. Den stammer fra en sokneprest et steds i den russiske sonen i Tyskland. Redaksjonen sitter inne med nøyaktig navn og adresse.

I dalen mellom skogbevokste fjell, tre timers vei herfra, ligger en liten skolebygning. Her samler jeg en gang i uken de katolske flyktningebarna til undervisning. Fra alle kanter kommer de hit, fra de små skogbygder og spredtliggende hyttene som ligger langt borte ved skiferbruddene. Skjønt de kommer fra fire bygder og fire brudd, er det likevel bare 35 barn når alle kommer. Fra steinbruddet hjemme mangler atter 5 barn som nå har vært borte i 3 uker. «De har mark,» sier de andre.

Jeg fikk først kjennskap til den skrekkelige sykdommen gjennom en gammel kone her i L. «Den kommer av underernæring,» sier lægen.

«Hos oss i fangeleiren var det også slik,» fortalte en som vendte hjem. «Den som har mark, er dødsmerket.» 30—40 cm lange mark (akserider) kommer ofte ut av munnen; somme tider gjennom nesen. Midler som kunne hjelpe finnes ikke mer. Menneskene blir bokstavelig talt spist opp av mark. Det tar til med at det slipper opp for poteter. En henter seg ville grønnsaker og leter etter potetsskrell. Nøden er stor. Til og med byfogden må sende barna sine til avfallsbøttene for å samle mat. Med den ensformige grønnsakskosten og avfallet kan en få en slik sykdom.

Alt dette tenker jeg på mens jeg etter undervisningen går hjemover til bruddet. Det som jeg opplevde i hyttene der, tok søvnen fra meg.

På et leie som likner en seng, ligger lille Edith. Barnet er seks år gammel, men hun er så liten og spe som en tre-åring. Hun vrir seg i krampetrekninger. En mark kommer opp i spiserøret. Et par ganger kom den helt opp til halsen. Smertene synes å være store. Barnet svelger og hoster. Hun vil kaste opp og er aldeles utmattet. Endelig, etter megen lidelse, kommer en heslig mark fram. Moren fortalte meg at det var nr. 17! De fleste kom ut av munnen, — andre gjennom nesen.

Også de to andre barna — Walter og Margit — har samme sykdommen. De to var nettopp i skogen for å samle bær og grønnsaker. Også mor Heier, som venter en liten, er plaget av pesten.

Moren som forteller meg historien, er blodfattig, svak og trett. Hun har mistet livsmotet, og ville helst kaste seg med barna utfor det dype steinbruddet.

Gandhis liv var en trofast gjerning for å virkelig gjøre det ideal han hadde satt seg: å bringe fred og forsoning mellom menneskene, kjærlighet og samhold inn i folkens liv, å arbeide for alle dem hvis menneskelighet og menneskeverd en i gjerning så ofte hadde fornektet. Det er dette virke som har gjort at Gandhi fikk æresnavnet Mahatma, som betyr den gode ånd, eller den gode sjel.

— ad.

Alt i flere måneder har de vært plaget av sykdommen; men i førstningen var det ikke så ille. Et læge-pulver har hjulpet litt. Kroppen var ennå motstandsdyktig, men nå er det på slutten. Sykdommen har ødelagt dem psykisk. Barna er blitt sky. De er ikke til å kjenne igjen, hverken fysisk eller i måten å være på. Faren som for noen uker siden vendte hjem fra fangenskapet, fikk arbeid i steinbruddet, og det var jo et lyspunkt.

I hytten like ved bor en tante, en tapper kvinne. Hun arbeider også i steinbruddet da mannen falt i krigen og pensjonen ikke strekker til. Hun ser innom hos søsteren sin, oppmuntrer, går ærender og hjelper så godt hun kan. Hennes egen lille Marianne har også mark. «Vi kan ikke sende barna til undervisningen og gudstjenesten nede i dalen, for de greier ikke å komme opp igjen,» sier hun. Det forstår jeg godt, for også jeg pustet og peset og svettet svært på oppturen. «De kan jo ennå plukke urter og bær. Hva skal vi spise ellers? Brødet går så fort, og poteter har vi ikke hatt siden februar 1947.»

Den dagen kom jeg meget sent hjem. Støtt måtte jeg tenke på nøden i steinbruddet. Det var som jeg også hadde fått mark. Det er nå nesten to uker siden, og det er ikke meget jeg har kunnet gjøre for å lindre nøden. Nylig kom en katolsk læge og bosatte seg her, og han er straks blitt meg en trofast forbundsfelle. Heldigvis har han et bra middel mot sykdommen. Den lille Edith har etter kuren hans kastet opp ikke mindre enn ni mark. Margit derimot har ikke tålt kuren og ligger med feber nå. Mor Heier får ikke ta medisinen, da hun går med barn.

Jeg er glad at vi har kunnet ta fatt, og jeg har fått hjulpet familien med litt fett og andre næringsmidler. Selv om det er lite, har den første hjelpen gitt litt mot. Jeg er takknemlig for all hjelpen våre katolske brødre og søstre i broderlig kjærlighet har ytet oss her i diasporaen.*) Mange av mine fattige lider forferdelig nød og føler det dobbelt tungt å være så ensomme. Hvem har hjerte for dem? Hvem bryr seg om dem i skoghyttene? De lengter etter å komme til sin kirke med det stille tabernakel, der de kan hente seg kraft. Mange har ikke sett noen katolsk kirke på to-tre år, og kan heller ikke komme til gudstjenesten. Veien er lang, kroppen svak, skoene og klærne dårlige. Arbeidet er uoverkommelig, hvis jeg skal tenke på å hjelpe alle disse i 32 bygder og spredtliggende hytter.

L., den 24. september 1947.

(Underskrift.)

*) Distrikt med blandede religionsgrupper.

Direktør Henrik Carelius, Oslo, døde den 23. jan., nær 80 år gl., styrket med Kirkens hellige nådemidler. Han ble bisatt fra St. Olavs kirke og gravlagt på Vår Frelses Gravlund.

I ærbødighet for hans siste ytmyke ønske kun disse ord:

Requiem æternam dona ei, Domine. Et lux perpetua luceat ei. Requiescat in pace. Amen.

Katolske profiler av i dag:

Kardinal Michael von Faulhaber

Michael von Faulhaber, den 78 år gamle kardinal, erkebiskop av München-Freising, er den tyske katolske kirkes ledende personlighet. I Tyskland er han mere enn et navn. Han er et begrep, inkarnasjonen av katolisismens styrke og universalitet. Som Hitlers uredde motstander var han under skrekkeperioden en av de tyske katolikkers virkelige støtter. I et intervju med det svenske «Expresen»'s Tysklands-korrespondent, Olaf Starckenberg, forteller kardinal Faulhaber om sitt syn på Kirkens stilling til det tyske problem.

München, des. 1947.

Det finnes mange forskjellige sorter representanter for «ecclesia militans», den kjempende Kirken. Vår egen Gustaf Trolle kledte seg f. eks. i panser og sverd, når han syntes at bønneboken ikke var tilstrekkelig. Hans karakteregenskaper var vel ikke de mest sympatiske, men frasett disse, får en likevel hans oppsettsige Høyærværdighet i tankene når en første gang sitter foran Michael, kardinal von Faulhaber. Inntrykket av kirkefyrste bunner hos Faulhaber ikke alene i hans imponerende skikkelse. Årsaken ligger snarere i hans ubrudte åndelige dyktighet gjennom årene. Det finnes ikke noe -salvelsesfullt eller noen falsk ydmykhet hverken i tale eller opptreden, og i Hitler-tidens kristendoms-fiendtlige periode var det ikke spørsmål om han skulle propagandere tesen om «å vende den annen side til» eller ikke. Faulhaber var den som avviste alle kompromisser, og i sin nyttårspreken 1941 dro han en djerv sammenlikning mellom tidens tyske stæde og det som passerte på Neros og Diocletians tid. — Han går fremdeles rett på saken, enten han taler om åndelige eller verdslige spørsmål. Hans syn på verdens eller individets problemer er fulle av menneskelig forståelse, humørfyllt og vidhjertet. Smalsporet ortodoksi ligger ikke for den firsårne bayerske prelaten. Vår — Kirkens — oppgave i dag er den åndelige omskolering av det tyske folk, av dem som er ført vill og som har lyttet til herrefolks-forkynnelsen, sier kardinalen bestemt.

Nietzsche-komplekser må forsvinne, og de falske rase-teoriene tilintetgjøres. Jeg har i mange av mine hydebrev til menighetene mine nettopp gjort merksam på dette forhold. Men Kirken er etter krigen dessuten blitt stillet overfor vanskelige materielle problemer, fram for alt nødvendigheten av å kunne hjelpe menighetslemmene praktisk.

Den alminnelige nødtilstand som har fulgt i krigens spor, har frambrakt et omfangsrikt hjelpearbeid. Enker, farløse og invalider trenger materiell støtte, og det ikke minst i et land som Bayern med tusener av flyktninger som har mistet alt.

Det har vel hendt, fortsetter kardinalen med et lunt blikk, at mange — særlig blant de ikke fastboende menighetslemmer — er kommet til Kirken, ikke så meget for den åndelige som for den materielle hjelpens skyld. Men en kan forstå dem. Det er ikke alltid så lett å løfte hjertet

til Herren i tro og fortrøstning når klærne henger i filler på en, og tarmene skriker av sult.

Som regel er den fastboende del av befolkningen i Bayern meget kirkelig, men også deres dyder stilles nok ofte på hårde prøver i den daglige omgang med flyktningene. En bonde kan ikke forstå at de ikke kan bruke et jordbruksredskap. Han tror at nykomlingen er lat, og han finner det under slike forhold urettferdig å være nødt til å gi ham hus og mat.

Selv tror jeg — her kommer den praktiske mannens synspunkter fram — at det blir nødvendig å opprette en omfattende industri i Bayern for å kunne skaffe arbeide til flyktningene, som i de fleste tilfelle kommer fra industriområder, eller også overføre dem til industristæder som i mangel på arbeidskraft kan ha bruk for dem.

Det vanskeligste problem å overvinne før en kan komme til normal tilstand i Tyskland igjen, er denazifiseringen, sier Hans Eminense ettertenksomt. En ser daglig hvordan denne velmente, men dessverre misbrukte prosedyre skaper vansker for våre landsmenn.

Bitterheten som råder i tusener av familier over den urettferdige fordelingen av politisk ansvar, er en meget farlig gift. Massevis av «små» partimedlemmer må ved tvangsarbeide sone den «synd» som besto i at de for sitt levebrøds skyld gikk inn i partiet. Like så mange andre utnyttet gladelig partikonjunkturene og skaffet seg høye stillinger og formuer på kuppet. Men disse slipper i dag unna med mulker eller går til og med helt fri. Dette forhold skaper ikke bare misfornøyelse og hat, men gjør hele prosedyren virkningsløs i praksis. Et storinnset og mest mulig omfattende amnesti, er den metoden jeg ville anbefale okkupasjonsmaktene.

Om freden, det største og viktigste spørsmål for oss, — kardinalen lener seg fram, og stemmen hans får en alvorlig gjennomtrengende klang, — den må skapes i samme ånd. Det er ikke sant at vi vil ha en fred som gjøre den beseirede til den seirende. Tysklands skyldighet til å gjøre rett for seg ligger åpent i dagen. Men kan det komme noe godt ut av påtvunget fred? En fred basert på kristelig forståelse i den ånd som paven har foreslått, er den eneste som vil kunne bestå. Jeg tror også at den

Aksjonsdagen til St. Olavs Forbund

Når en tar seg St. Olavs Forbunds egentlige mål for øye: å øve byggverk for Moderkirken i landet vårt, er det meget naturlig at det griper til forbildet Eystein, erkebisp og helgenen fra Nidaros og markerer en aksjonsdag med minnet om ham. Det var 26. januar 1188 at han døde. I vår nasjonale historie står han som den store byggherre: kirkebyggeren.

Ikke desto mindre ville vel ingen ha gjort større øyne enn nettopp erkebiskop Eystein om han hadde ført forsetet på aksjonsdagen for legmanns apostolatet anno 1948. Det er kjent at han til sin dødsdag hadde som sitt store mål «å få en geistlighet ved kirkene som minst mulig var bundet av interessefelleskap med det gamle krigførende legmannssamfunn». Slik kan tingenes tilstand veksle gjennom seklene!

Dette skulle ikke være noe inopportunt ord. Tvert imot. Det viser bare til fulle hvordan hver tidsepoke kan være forskjellig betinget. Oss skal det bare minne om at hverken prestevælde eller legmannsvælde har noen blivende berettigelse innen Kirken. Som fenomener må de sees på som reaksjoner mot overskridende og motstridende tendenser. Skal kirkebegrepet praktiseres i Kristi sanne ånd, må prest og leg møtes og ikke støtes i et stort felles pulsslag fra det mystiske legems organiske enhet.

*

I skrivende stund har vi ikke nok rapporter å bygge på til at vi kan resumere noe helhetsinntrykk fra dagen eller dagene omkring 26. januar. Vi vet imidlertid at både sentralledelsen og lagene i det nyorganiserte St. Olavs Forbund har mobilisert alle bevegelige krefter for at troppene kunne mønstres og aksjonsmulighetene tre fram i dagen. Vi er sikkert alle enig om at det ikke er paradene som teller når det skal bevises hva en styrke duer til. Men det står slett til dersom man engang ikke kan lage en mønstring. Det tør vel være innenfor rammen av klassisk strategi.

Uten å ville preferere i noen retning opptar vi i dag et par innlegg i det vidtspennende tema om legmanns apostolatet. De taler for seg selv, fordi de rører ved vesentlige indre grunnelementer. De viser at uten grunnbetingelsen, den helliggjørende nåde, mangler selve det kristne livsprinsipp. Uten dette, ingen sanne livsytringer, intet sant apostolat. Men eies dette liv, da må det bli en plikt å spre kraften

gode forståelse som hersker mellom Pius XII og president Truman, vil bidra til at en slik fred kommer i stand.

Kardinalens røst får igjen en gladere klang: Men det finnes også andre ting å glede seg over, fortsetter han og ler stort: Den hjelp som vises oss utenfra! Dette er noe vi ikke glemmer. Kardinalen reiser seg fra stolen og rekker sin hånd til farvel. Utstrålingen av en stork personlighet vitner om at en står foran en av verdens ledende kirkemenn, som trass i sin høye alder fremdeles fyller kirkene til siste plass når han kommer på prekestolen.

videre, ja, må slå ut i et virksomt apostolat. For å røpe en smule omtenkksomhet har vi valgt innleggene henholdsvis til en prest og til en legmann. Eystein-kirkebygger av anno 1948 skulle derved ha fått sin plass i perspektivet!

*

I OSLO hadde aksjonsdagen samlet en gledelig stor interesse om sitt program. Foreningslokalet i Akersveien 5 var fylt til siste plass både i sal og galleri. Det norske flagget prydet talerstolen, og ingenting kunne være mer egnet til å stemme sinnet denne aftenen enn nettopp den symfoni av kristendom og fedrelandskjærighet som bruser ut fra vårt nasjonale banner. For første gang etter krigen kunne St. Olavs Forbund i ordnet tropp slå ring om det igjen.

Olavshymnen ble sunget unisont, hvorpå forsamlingen stående lyttet til formannen, herr Wilfred Fialas vakre minneord om direktør Henrik Carelius, som skulle ha vært til stede som æresgjest. Den avdødes siste ønske om taushet om sitt navn lot seg likesom ytre på ny i dette smertelige fraværet. Men hans ordfå innsats som katolsk legmann, vil for all framtid tale den gode seds uøddelige språk.

St. Hallvardslagetets formann, herr Fabian, som ledet møtet, ønsket velkommen og ga ordet til formannen i St. Olavs Forbund, herr Wilfred Fiala.

«Det som trengs mest av alt i vår tid er en gruppe gode, opplyste, målbevisste og virkelig apostoliske legfolk i hver eneste menighet.» Med dette ord av pave Pius XI definerte taleren hva St. Olavs Forbund er og vil være. Han redegjorde for forbundets startgrunn, og pekte på og kommenterte til tydelighet canon 1350 i Kirkerettens § 1 som lyder: «Den kirkelige myndighet på stedet og sokneprestene må betrakte alle ikke-katolikker i deres bispedømmer og menigheter som ambetrodd dem i Herren». Ut fra dette hver enkelts plikter utad, ut fra dette kravet om flere oppgaver og større virkekrets for forbundet fra legfolket selv. Det er dette forbundslovene fra første stund har tatt sikte på og nå etter krigen i samsvar med tidens krav har måttet tilpasses etter. Skal imidlertid legmanns apostolatet få den rette og fulle slagkraft, må hver eneste katolikk i vårt kirkeområde stå samlet ved prestenes side i flokk om overhyrden, Biskopen. Arbeidsfeltet er hele Vikariatet og alle som bor og bygger i det. Det er dette som er særpreget ved St. Olavs Forbund, dets innerste natur. Slik skal det i videste forstand være legmanns apostolat og katolsk aksjon.

Taleren redegjorde for forbundets virksomhet i korte trekk, idet han viste til sekretærens beretning siden. Planer for den nærmeste framtid ble lagt fram. Det ble ikke gjort rede for hva forbundet akter å gjøre for å fremme Katolsk Aksjon i skolert, metodisk form. Men her var kanskje ikke det rette forum. Til gjengjeld ble der gitt en del konkrete opplysninger om nyanskaffelser, foredragsplaner, forlagsvirksomheten og byggeprosjekter. Der vil bli lagt stor vekt på stevner ut fra betydningene av disse innad og utad. For de nærmeste årene er det planlagt slike stevner på Løvøya utenfor Horten i år, i Porsgrunn 1949 og i Stavanger i 1950. Til alt dette trenges pekuniær støtte langt utover det forbundet hittil har kunnet regne med,

Sammensveisningen av lagene til den organiske enhet som er forutsetningen om tiltakene skal lykkes eller ikke, er maktpåliggende, holdt formannen fram. Derfor rettet han til slutt en manende appell til alle, prester og legfolk, om å slutte opp om forbundet.

Etter formannens tale ble hymnen «Norvegia Catholica» sunget unisont. Det kunstneriske innslag som fulgte, var av høy klasse og ble ytet av fiolinistinnen fru Sigrid Due Tønnesen, akkompagnert av pianisten Rolf Østbye. Det betagende spill ble rikt applaudert, fiolinistinnen fikk en høvelig blomsterbukett, akkompagnatøren, alltid rede til å glede andre med sin kunst, er en av våre.

Etter det behagelige intermessooet redegjorde sekretæren herr Johs. Hongslo for «St. Olavs Forbund fra 1920 til i dag». Dt var en fryd av kroner og ører som ga tilhørerne riktig meget å tenke på. Meget populært ble hans forhåndsmeldinger om de forskjellige ordenssamfunnenes kollektive tilslutning til forbundet. I betraktning av at St. Olavs Forbund er en legmannsinstitusjon er en sådan kollektiv tilslutning av individuelle ikke-legmenn unektelig bemerkelsesverdig.

(Vi hørte så en i og for seg vakker tekst bli sunget til en for alle nordmenn hellig melodi, — en kombinasjon vi håper ingen vil forsøke å forsvare.)

To vektige taler fulgte. Den ene, av pater Novatus Hutjens, gjengir vi som sagt annetsteds i bladet. Den annen var Hans Høyærverdighet Biskopens varmt inspirerte takketale, der han uttrykte sin dype glede over alt det forjettende denne aksjonsdagen bar i sitt skjød.

Så sang biskop, prester, søstre og de mange katolske menn og kvinner den sang «vi elsker mest», som møtelederen sa. Og hvilken annen kunne det være enn «Vi elsker vår Kirke, den gamle»? *ihk.*

På HØNEFOSS resulterte aksjonsdagen i en velkommen tilvekst til forbundet, idet et lokalt St. Olavs-lag ble opprettet. Tilslutningen var stor, og samtlige, med Søstrene i spissen, sluttet seg til forbundet. Forbundets viseformann, herr Storheim, var aftenens taler. Det nye lag fikk herr Johan Mayer som sin første formann.

Fra FREDRIKSTAD meldes også om suksessfull oppslutning; hovedtalen, holdt av kontorsjef Alfred Taxt, Oslo, fins gjengitt annensteds i vårt blad.

*

Fra de andre stedene har bare muntlige meldinger nådd oss, men vi tviler ikke på at de vil lyde gode når forbundet forhåpentlig i neste nummer av vårt blad kan presentere hele Vikariatets svar på aksjonsappellen.

St. Olavslagets lotteri, Oslo

ble avviklet med særdeles gunstig resultat idet 10 154 lodder ble solgt trass i at loddsalget ble inndradd over en måned før fristens utløp for ikke å skuffe publikum. Det lakker jo mot Holmenkoll dagen, og mannen som vant gråverkskåpen kan se dagen i møte med varme følelser! Annonsen i forrige nummer ga navnet.

St. Olavslaget vil herved takke alle dem som i og utenfor den vanlige krets gjorde en slik mønsterverdig innsats for et formål som i sannhet må sies å være veldedig. Nettobeløpet er i sin helhet oversendt Hs. Høyærverdighet Biskopen.

St. Olavslagets styre.

Den indre kraft i legmannsapstolatet

Av sokneprest Novatus Hutjens, OFM,

En appell fra St. Olavs forbund har kalt oss sammen under biskopens høye oppsyn og varme deltagelse. Denne appell er sendt ut for å samle alle katolske menn og kvinner om legmannsapstolatets oppgave og gjerning. Den er som en gjenklang av det varselrop som de tre siste paver har sendt ut til verden; et varselrop om nødvendigheten av sosiale reformer, om å verne om kristendommens moralverdier; et varselrop om at verden og folk og nasjoner går mot en katastrofe. Men verden var og ble døv for disse formaninger. Sporene etter den første verdenskrig ble visket bort og sårene snart leget. Forholdene var i overflaten rolige og jevne. Teknikken gjorde fremskritt. Men fem krigså og to fredsår har åpnet øynene på mange for kirkens eviggyldige sannheter. Nå står vi midt oppe i kampen, og den er avgjørende for hver enkelt av oss. For den blir ikke ført i periferien av vår tilværelse, men berører hver eneste en av oss. Vi har fått øynene opp og erfaret at også det onde kan være en sterk makt som trenger seg fram og tvinger seg fram. Vi har fått erfare at man bevisst forsøker på å viske bort skillelinjen mellom godt og ondt, mellom sannhet og løgn, at man bevisst forsøker på å omdanne og aktivisere menneskene ved å utløse de laveste instinkter. Erfaringene har gjort oss lydøre for pavens og biskopens manende ord.

St. Olavs forbund vil samle alle krefter for å sette dem inn i menneskenes tjeneste for Guds sak.

Legmannsapstolatet vil samle alle, ikke bare en gruppe av begeistrede konvertitter, ikke bare en gruppe av kontingentbetalende medlemmer. Alle, hver eneste katolske mann og kvinne, må gå inn i sitt menighetslag som bærende kristne personligheter, som støttende krefter.

I et nordisk blad kunne vi lese noe som har gyldighet for alt foreningsliv:

«En ungdomsforening begynner med at to eller tre unge går til kommunion hver dag, ber rosenkransbønnen, beslutter å la seg bruke av Gud i sitt daglige liv. De stiller seg til rådighet for Gud. De går i jomfru Maria's fotspor og bereder seg gjennom hennes: «Se jeg er Herrens tjener» på å føde Kristus opp gjennom menneskeslekten. Det er meget ofte folk som vi slett ikke kjenner, ukjente grå mennesker som vi treffer tidlig om morgenen i messen og som forsvinner i dagen uten at noen legger merke til dem. De er uovervinnelige. De lar seg ikke slå ned av motgang. Motgang er for dem en utmerkelse. De mister ikke lysten til foreningslivet, for de har aldri hatt den. Det er lysten til å vinne sjeler for Kristus som driver dem. De blir ikke trette, for Kristus er den drivende kraft. Hvis dere ikke har to eller tre sådanne i deres midte, vil dere se at det går nedover og hjem før eller senere.»

Det er ikke lysten til foreningslivet som fører oss sammen. Det er ikke lysten til å treffe trossfeller og

til å ha hyggelig samvær som er det avgjørende. Men bevisstheten om vårt kall, om å være Kristi medarbeidere, arbeidere i Herrens vingård.

Det jeg i aften vil legge vekt på ved siden av det ytre arrangement, de ytre tilstelninger og det nødvendige organisasjonsapparat, er at vi må aktivisere de *indre krefter*, de krefter som gir vårt katolske kristenliv inspirasjon og impulser, de indre livskrefter som gjør oss uovervinnelige. Vi må aktivisere de indre krefter hos dem som har tid og anledning og mot og offersinn og utholdenhet og seighet nok til å be og ofre mer enn andre.

Det er gledelig å høre at søstrene slutter opp om legmannsapostolatet. Vi har bruk for søsterinstitusjonenes økonomiske støtte, men enda mer har vi bruk for deres bønner og offer for vårt arbeid. Sammen med dem må vi danne den stille, ukjente kolonne i våre rekker. Det vi trenger er en Moses på berget som holder sine hender i bønn utstrakt til himmelen, mens Israels folk kjemper nede i dalen.

La ikke deres prester be alene kirkens timebønner, la ikke deres prester alene frambære dagens offer ved alteret! Ta del i aposteloffer, for senere å kunne ta del i apostelsending og gjerning: Gå ut og lær alle folk. Vi står overfor en ny makt som begynner å vokse fram, som vil tilintetgjøre de menneskelige rettigheter og idealer, som vil styrte over ende alt det som heter frihet og sosial forståelse. Det er en makt som står i fornektelsens tegn, som står og tjener blinde destruktive krefter, som knekker de svake ved vold og de sterke ved list. Den eneste makt som kan ta opp kampen, er kjærlighetens makt. Den eneste kraft som er sterkere, er den guddommelige viljes kraft. Gud selv har lært oss det ved å frelse oss av kjærlighet. Legmannsapostolatet er neste-kjærlighet i høyeste potens.

Du ser hvordan mennesker som hører til kirken, lenger og lenger kommer bort fra den, sjeldent eller aldri mottar sakramentene, ikke vier og helliggjør uken ved søndagsmessen. Du hører forvirrede begreper om Guds mysterier, misforståelse av Guds åpenbaring, uvidenhet og fordommer om kirken. Du ser mennesker som bærer bitterhet i sitt hjerte, bitterhet over den livsskjebne de møtte, bitterhet som blir til hat overfor alt det som minner dem om Gud. Du ser nød, sjelenød, tvil og fortvilelse. Da er kallet kommet til deg, kallet til å arbeide i Herrens vingård ved din oppførsel, din deltagelse, din sjeleholdning, dine ord.

Og kan du ikke gjøre noe, så kan du be.

Legmannsapostolatet er en hjelp til de fattige, en hjelp til de fattigste av de fattige, til dem som er forblindet og som vil tilintetgjøre ånden i mennesket.

Det er en hjelp til døde sjeler.

Vi vil bringe dem en gnist av den evige brennende kjærlighet, en bete brød av det evige liv, en dråpe av det levende vann. Kirken kaller på os alle.

Vær et kongelig prestedømme. Gå ut og oppfyll din apostelgjerning!

Legmannsapostolatet – en kristens naturlige plikt

Ved Alfred Taxt.

Legmannsapostolatet er en av de plikter som er nedlagt i et kristent liv. Ord av Hs. Hellighet Pave Pius IX.

Dette er ord som passer bra som innledning til de få ord som jeg har å si, for faktisk er disse ord, som er sagt av Kristi stedfortreder på jorden, aldri blitt forstått eller etterfulgt, aller minst i vår tid.

La oss tale rett fram. En av den katolske kirkes største tragedier for tiden er at altfor mange, ja størstparten av våre katolske kristne stiller seg tilfreds med å være hva vi kan kalle «religiøse tilskuere». De er fornøyd med å sitte passive og se på Kirkens intensive arbeide.

Ta et eksempel. Vi går til messen om søndagen, vi følger med, vi sier våre bønner, men hvor mange er oppmerksom på at det er vår messe? Vi ofrer sammen med presten, og vi må ofre oss selv sammen med det hellige messeoffer. I dette er i alle fall altfor mange tilfreds med bare å være tilstede.

Hvor stolte er vi ikke når vi hører om våre misjonærer som reiser rundt blant hedningene, hvor strålende er det ikke at det finnes slike uselviske prester og religiøse mennesker. Men er vi oppmerksom på at å omvende ikke troende, er vår plikt også, og at det finnes tusener av dem like utenfor stuedøren.

Allikevel er det et sørgelig faktum at så mange er tilfreds med å være passive medlemmer av Kirken. Og et enda sørgeligere faktum er det, at mange ikke har en virkelig idé om Kirkens betydning. Noen tenker at Kirken er bare et sted for religiøs oppbyggelse, hvor de går hver søndag, på samme måten som de går på en kino lørdag arten, i den forstand at de går for å se og høre, i stedet for å ta del. Andre betrakter Kirken som et åndelig assuranceselskap som på én måte garanterer for et liv etter dette, forutsatt at premien blir betalt med lydighet i dette livet. Andre igjen betrakter Kirken som et gigantisk system bygd opp av «Gjør ikke det!» og «Det er forbudt!» o.s.v. med presteskapet som en åndelig politistyrke som er som trafikkonstabler på veien til himmelen.

Kanskje er jeg altfor kritisk, idet jeg peker på tilsynelatende feil og mangler. Men før vi kan yte hjelp til en syk, må vi vite hva sykdommen består i.

Den oppfatning at Kirken består av Paven, kardinalene, biskopen og prestene, med legfolket bare som en ytre ramme av mindre betydning, er altfor fremherskende. Dette er en stor tragedie og den virkelige fundamentale årsak til at vi i dag har så meget av religiøs likegladhet og liten katolsk aktivitet. Det er også grunnen til at de store encyklikaer for størstedelen er blitt upåaktet og aldri blitt satt ut i praksis av oss katolikker.

*

Kirken består av sine lemmer og kan bare virke gjennom dem; den står og faller med disse. Følgelig forlanger Kirken ansvarsbevissthet og samarbeide i sitt organiske liv. Kirkens liv er Kristi liv fortsatt. Det samme kan

Redegjøring til pressen om Anker-Golis bok

På foranledning av den pressemelding Sambåndets Forlag A/S er kilden til, vil Katolsk Opplysningsbyrå (K.O.B.) få opplyse:

Bibelskolestyrer Anker-Golis bok kom første gang ut i 1933. Boken ble fra katolsk side saklig imøtegått av senere avdøde mgr. Henrik Irgens. Trass i den saklige imøtegåelse gir Anker-Goli nå 14 år senere ut de samme uvederheftige angrep på den katolske Kirke. Boken har en del uvesentlige forandringer i oppbygningen, men den har fått helt nytt navn.

Fra katolsk side er boken blitt stemplet som skamløs, og forlaget oppfordret til å tilbakekalle den. Foruten å være en tarvelig sjikane av et annet trossamfunn, oppfordrer boken til religiøs intoleranse. I sin ånd og tone er den ikke egnet til annet enn å skade kristendommen i sin alminnelighet. Boken er et av mest triste eksempler på hva det kan bys folk av «kristen skjønnerlitteratur».

Alle aviser som har gitt plass for meldingen om Anker-Golis bok, anmodes om også å gi plass for denne redegjøringen.

Katolsk Opplysningsbyrå.

sies om Kirkens enkelte lemmer, hver og en av oss. Vi stakkars svake mennesker er bare i stand til å etterlikne Kristi liv ufullkomment, etter beste evne. Men idéen blir den samme: Det er vår misjon å bringe Kristi liv ut i verden, få det til å leve i alle våre handlinger og i hele vårt liv.

Vi vender oss igjen til Pave Pius IX's ord om legmanns-apostolatet. Pave Pius skriver som følger: «De (legfolket) må gjøres oppmerksom på hva mange troende ennå ikke vet, at legmanns-apostolatet er en av de plikter som er nedlagt i et kristenliv.» «Likesom enhver katolikk føler det overnaturlige som flyter gjennom Kristi mystiske legeme, som han ga oss for at vi skulle leve og ha livet i overflod, så bør også enhver kristen overføre noe av dette liv til andre som har intet eller bare erstatninger. Liv uten aktivitet er utenkelig, for aktiviteten er bare et tegn på livets vesen, mål og tyngde. Merk vel disse ord: Der det ikke er noe apostolisk aktivitet manifestert av det katolske legfolk, der er heller ikke noe virkelig katolsk liv.»

Å være kristen er meningen med kristendommen, — å brenne av Kristi Ånd er meningen med det kristne apostolat. Med andre ord: en apostels første plikt er å helliggjøre seg selv, og han vil ha hell med seg i sitt arbeide for Guds rike i samme utstrekning som han strever for å fylle seg selv med Kristi Liv.

Altfor ofte tror man at Katolsk aktivitet bare gjelder utad og ikke oss selv. Vi kan bare få andre til å oppflamme på den betingelse at vi selv brenner med en intens kjærlighet til Gud og Kirken.

Vi skal altså vise aktivitet og katolsk aksjon. Først skal vi begynne med oss selv, og vise aktivitet innen vår egen menighet; dernest skal vi virke utad.

Alfred Taxt.

EN MEKTIG OG ÆREFULL ROMAN

Graham Greene: «Magten og Æren».
Arne Sørensens Forlag, København.

Av Helge Røstad.

I en liten artikkel i det engelske tidsskrift «Grail Magazine» sier en engelsk litteraturkritiker at det er tre moderne katolske romaner som inntar en særstilling, og som har vunnet anerkjennelse og ry hos katolikker så vel som hos ikke-katolikker. Disse romaner er: Bruce Marshall: «All Glorious Within», Evelyn Waugh: «Brideshead Re-visited» og Graham Greene: «The Power and the Glory». Kritikerne har strømmet over i sine lovord om disse romaner, og de er alle blitt innrømmet en sikker og sterk plass i den anglosaksiske litteratur.

De to første av disse romaner er forlenget blitt sendt ut i danske oversettelser. Vi har alt for ganske lenge siden fått «Fryd og Herlighed» og «Gensynet med Brideshead». Nylig er så den siste av disse tre «klasseromaner» kommet ut i Danmark. Med Clara Svendsens utmerkede oversettelse av Graham Greenes «The Power and the Glory» er det moderne katolske litteraturbilde blitt komplettert. Det sterke litterære trekløver er dermed blitt presentert for det nordiske publikum.

Det kan neppe være tvilsomt at om «Magten og Æren» enn kom sent, så kom den i alle fall godt. Det er en betagende og sterk roman, fri for overdreven sentimentalitet og løssluppenhet i fromme følelser. Det er ubestridelig at «Magten og Æren» er en av vår tids ypperste kristne romaner. Graham Greene fortjener i sannhet den plass som begeistrede kritikere har satt ham opp på.

«Magten og Æren» henter sitt motiv fra kirkeforfølgelsesens tid i Mexico i 1920-årene. Vi følger her en forfulgt prest, vi lærer å kjenne hans utallige vanskeligheter i det liv som han må leve «under jorden». På hans hode er det satt en pen og nett belønning, som prest er han av de nye myndigheter dømt fra livet. Mangeslungne og underlige er de veier som den forfulgte prest må følge, og underlig er også han i sin fremtoning. I menneskelig forstand er han en meget skrøpelig prest. Han har tilbøyeligheter og vaner som en vanligvis ikke assosierer med prestesoutanen, han virker skrøpelig og ussel på bedekoner og vanefromme. Han er også skrøpelig på sitt vis, men det er gjennom denne hans skrøpelighet at Gud taler til menneskene. Her åpner seg sannheten i ordet «kraft fullkommes i skrøpelighet». Tvers igjennom hans svakhet slår den guddommelige nåde og styrke, slår igjennom og virker på alle de mennesker som den forfulgte prest kommer fram til. Det hviler en fortettet spenning over hele tegningen av denne prests stille vandring, og den er en moderne martyrhistorie, fri for patetisk overdrivelse, som ender med prestens fullkomne hengivelse i den guddommelige vilje, der han segner foran eksekusjonspelotongen.

Det er en skarp karakterskildring Greene har gitt i sin karakteristikk av presteskikkelsen. Den er rik på menneskelighet, rik på naturlige farger, men like rik på guddommelighet, på overnaturlige trekk i det skrøpelige og menneskelige bilde.

«Magten og Æren» er en gjennomført kunstnerisk roman, med en sann og edel kristen tendens. Den åpner sider av det guddommelige liv som vår moderne verden har glemt å se som guddommelige sider i en skrøpelig skapning.

FASTEHYMNE:

Clarum decus jejunii

*

Det gjer vår høgtid ljøs og god,
at himlen sjølv gav fastebod,
for Krist som alle føda gjev
på jordi fasta helga hev.

Då Moses, Herrens ven, frå fjell
steig ned med lovi, og i eld
Elias øk til Himmerik
— i faste var dei Herren lik.

I Daniel som løva batt
og skoda inn i løyndarnatt,
og i Johannes' sjel so rein,
i brudgomsvenen elden skein.

Gjev oss å fylgja deira far:
å røyna oss i nøgsemd hard;
til våre sjeler styrkje send
og frygd, som stendig klårar' brenn.

Å høyr oss Gud, vår Fader kjær,
ver oss med Son og Ande nær,
skin Gud, du eine, i vår sjel
med di Trieining ljøs og sæl.

Denne hymna til laudes stend i Breviarium Nidrosiense til laudes 3dje sundag i fasta. Eldste kjelda er frå St. Benedikts ordensregel frå 9. hundreåret. Hymna hev då fylgt benediktinmunkane til Noreg og hev vore sunge her i landet heilt frå Olav Trygvasons tid. *Umsetjingi ved Ragnhild Foss.*

*

En kan så vel underskrive den dom som den kjente engelske forfatter Hugh Walpole gav om denne boken. «Med denne har Greene lagt seg i spissen for sin generasjons forfattere.»

Graham Greene som i sin ungdom gikk over til den katolske Kirke, er et navn som alt lenge har hatt en god klang i den engelske litteratur. Han har skrevet manganen en spennende roman, og det var tidligere hans rike kriminalskildringer som hadde skaffet ham ry. (En av disse er forresten kommet på norsk i Gyldendals Gule Serie under titelen «Faren, Vennen og Kvinnen»). Graham Greene har en gang sagt at hans forfatterskap faller i to grupper, idé-romaner og underholdnings-romaner. — «Magten og Æren» hører ikke bare til den første gruppe, til den gruppe hvor forfatterpsykologen Greene betar en, men den er nok idé-romanenes største og første verk.

Motvind

Fra et kristent ukeblad i hovedstaden som alltid preges av ekte kristent brodersinn i sine spalter, henter vi følgende:

«Kirken som Kristi legeme er usynlig, men den har også en synlig (og meget ufullkommen) side. Den viser seg blant annet i de fast ansatte tjenere. De som har et særlig arbeid i menighetene eller i kirkens ytre ledelse for øvrig, står i første rekke utsatt for den kritikk som til sist rammer alle som hører kirken til. De trenger derfor den trygge følelsen av samhörighet for å kunne gjøre sitt arbeid. Til denne samhörighet hører på den ene siden forbønn og medarbeiderskap, og på den annen side selvbeherskelse når det gjelder kritikk. At en sykkelig form for frihetskjensle her i vårt elskede folk alltid iler med å stemple ethvert krav på samhörighet som meningsknebling og diktatur — det hører til de ting vi får tåle.

Kirken seiler i motvind, men det gir ingen grunn til mismot. Farlig blir det først hvis de som selv er ombord gir rom for all den kritikk som driver med vinden, i stedet for å tale vel om kirken (også i dens ytre fremtoning) og ta alt i den beste mening.»

— Vi må vel også gjøre disse ordene til våre?

Hec hjemme - -

Oslo. Idet bladet går i pressen henter vi disse raske opplysninger om hvordan den tillyste generalforsamling fant sted i St. Olavslaget:

Ikke alle medlemmer møtte fram! Arsberetningen og regnskapet ble enstemmig godkjent. I flukt med de store linjer lagsarbeidet heretter skal virke etter skulle der bøtes på lovene. Alt skal jo være i samsvar med St. Olavs *forbunds* lovverk. Men dette fant forsamlingen å måtte utsette, og da var det bare valgene igjen. Kåret ble: herr Dag Jensen til formann, fru Brodal-Andersen, frk. Olga Sutter, fru Straiith Solberg og herr Gerhard Langfeldt til styremedlemmer. Herrene Øivinn Olafsen og Karl Abry ble suppleanter.

Det avgående styre hadde herr Kr. Tangstad til formann, frk. Alfhild Bertol til sekretær, frk. Solveig Siggerud til kasserer, og dr. Jan Greve var styremedlem.

Det forlyder at generalforsamlingen hadde vært «frisk». En går ut fra som sikkert at de vanlige takketalere til de gamle og beste ønsker til de nye styresmenn ble avviklet i all hjertelighet. Sikkert er det at herr Tangstad kunne legge formannsklubben ned med forvissningen om at de mange tunge og ensomme ofrene til ham og medarbeiderne har vært Gud velbehagelig.

UTLANDET -

BERLIN. C. J. P. melder fra Berlin: «I Thüringen, i sovjetsonen i Tyskland, har undervisningsministeren underrettet alle overlærere (principals) om å passe på at skoledagen overalt begynner med lesning av passende tekster fra Lenins og Stalins verker. Dette er sannsynligvis en erstatning (et surrogat?) for morgenbønnene som tidligere var vanlige i mange tyske skoler. Sovjets militæradministrasjon (S.M.A.) har nylig gitt ordre til at alle klasseværelser i Thüringen må ha bilder av ledende russiske statsmenn eller av Karl Marx.»

VATIKANET. Pave Pius XII har for tredje gang grepet inn til fordel for spanske kommunister som var blitt dømt til døden av en domstol i Dracana, i nærheten av Toledo.

Henvendelsen til den spanske regjering ble gjort i Den Hellige Fars navn av monsignore Cicognani, pavelig nuntius i Madrid. Regjeringen har imidlertid kunngjort at to av de dømte er blitt henrettet. Dommene over tre andre er blitt omgjort til livsvarig fengsel.

Alt i alt ble 23 menn og kvinner dømt.

«Den nåværende internasjonale situasjon er et spørsmål om to forskjellige sivilisasjoner, to verdener. Etterkrigstiden synes som en våpenhvile fylt av frykt,» sier «Osservatore Romano».

«Det er som om de to politiske oppfatninger blir ledet av bevegelseslover som tvinger dem til å følge konvergerende linjer og at et sammenstøt er uunngåelig.»

«Osservatore» tilføyer at mennesket nå har brukt all sin kraft og at verdens håp nå står til Gud.

«Bønn om at menneskene må bli fri for hat, slik som den Hellige Far har oppfordret til, vil være et langt steg på veien mot verdensfreden.»

Boldizsar, Ungarns understatssekretær, har opplyst at der ikke har vært holdt noen konferanse med den Hellige Stol om gjenopptakelse av de diplomatiske forbindelser.

LONDON. Et eksempel på interkonfesjonelt samarbeid. Erkebiskopen av Westminster, kardinal Griffin, erkebiskopen av Canterbury, dr. Fisher og lederen for Frikirkenes føderalråd i England har nylig sendt ut opprop som oppmuntrer og understøtter kongressen for «Kristen Aksjon» som forleden holdtes i Oxford. Programmet omfattet også en felles-studie av det tyske problem. Plenumsrådet ble holdt i Sheldonian Theatre i Oxford med 3000 deltakere. En av talerne, parlamentsmedlemmet Quentin Hogg, konkluderte med at et broderlig samarbeid mellom de kristne er meget maktpåliggende. For det som gjør at vår tid betegner en korsvei i historien, er just det at vi står overfor «spørsmålet om kristendommen vil være i stand til å seire over maskinen, eller om det er maskinen som skal herske over menneskene.»

ITALIA. På festdagen for de hellige munkene av Benediktinerordenen ble det første målet nådd i det veldige rekonstruksjonsarbeidet av Monte Cassino: krypten under klosterkirken ble høytidelig innvidd. Ruinmassene som fylte krypten var ryddet bort, og hvelvet over den satt i stand. Den kan nå brukes til gudstjenesten.

Krypten trenger nok ytterligere reparasjon, men det at det første målet er nådd, gir oss rett til å tro på en gradvis gjenreisning av det berømte kloster.

POLEN. Kardinal Hlond, erkebiskopen av Warsjava, reiste for en tid siden til Rom for å gi Paven underretning om Kirkens stilling i Polen. Han brakte med seg en plan som går ut på å løse de vanskelige spørsmål som er oppstått i forholdet mellom den nåværende polske regjering og Den Hellige Stol. Denne planen ville han drøfte med pave Pius XII.

OSCAR J. HANSSEN

Haugesund

Brilleoptik — Fotooptik

AVERTER

i

ST. OLAV

Soknepresten til St. Birgittamenighet i Fredrikstad

søker husholderske. Tiltredelse etter påske. Alder ikke under 40 år. Vitnesbyrd m. vandelsattest fra sokneprest, sendes Kongensgt. 9, Fredrikst.

FASTEPREKENER

i St. Olavs kirke hver søndag i fasten kl. 19 ved pastor Alf Høgh.

Emner:

- I. «Særpreget i Jesu Kristi lidelse».
- II. «Den fredløse Frelser».
- III. «Jesus og Judas».
- IV. «I den natt han ble sveket».
- V. «Nattverdsal og Getsemane».
- VI. «Lidelsens natt».
- VII. «Lidelsesvegen».

FASTEPREKENER i St. Halvard Kirke

holdes av soknepresten pater Novatus Hutjens under høymessen kl. 10.30 på søndagene:

22. febr.: «Mørkets time».
29. » «Fornektelsens ulykke».
7. mars: «Treet uten frukt».
14. » «Veien til livet».
21. » «Kjærlighetens lov».

CONFÉRENCES FRANÇAISES

PAR LE PÈRE A. J. LUTZ. O.P.

Chaque mardi de carême à 20 heures.

Dans la chapelle des soeurs de St. Joseph, Akersveien 4.

17. février: I. Le règne de Dieu dans la pensée.
24. février: II. Le règne de Dieu dans l'action.
2. mars: III. Le règne de Dieu dans la société.
9. mars: IV. Le règne de Dieu et les nations unies.
16. mars: V. Amis et adversaires du règne de Dieu.
- Entrée: Libre.

FASTEPREKENER

i Jesu Hjerte-kirken, Stabekk i høymessen, hver søndag i fasten kl. 10.45 ved pastor Alf Høgh.

Emner:

- I. «Se, vi går opp til Jerusalem».
- II. «Åsyn til åsyn med Gud».
- III. «Gud og Satan».
- IV. «Jesus og Judas».
- V. «Er du Kristus, da si oss det».

**HJEMMELAGET
ITALIENSK MAKARONI
G. Battisoni**

Utsalg:
Bjordam kaffeforretning
Bygdø Allé 3, inng. Frogner.
Tlf. 44 80 81 — Oslo

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita
WITTUSEN & JENSEN A/S
Telefon 42 18 80 (centralbord)
Oslo

Kaffemøllen Markensgate 39

Kristiansand Telefon 1182
Kaffe - Te - Kolonial
Eget kaffebrenneri

J. L. NERLIEN A-S
NEDRE SLOTTSGT. 13 - OSLO
ALT I FOTO

FREDR. HVEDING
Tekn. Kem. Fabrikk og Farvehandel
Kirkegt. 3, Oslo
Telefon: butikk 42 30 63
kontor 42 15 22 - 41 60 79

**KJØP
DERES
hos
KAFFE**
Gunder Strømme, Kristiansand

**HANS KARLSEN
MALERFORRETNING**
Utfører all slags
malerarbeid.
Tordenskjoldsgt. 6 B.
Tlf. 41 07 76 — Oslo

NEBB er stedet for
alt elektrisk
Ø. Slottsgt. 8, Oslo Telefon 42 19 54

Thomas Christiansen
Frukt en gros og en detail
Dronningensgt. 33 - Tlf. 5544
KRISTIANSAND S

TAPETHUSET
Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo.

EIVIND BROSSTAD
Såpefabrikk
Telefon 42 67 04
Vognmannsgt. 8 - Oslo

Alt for sykepleien

Tlf. 41 07 76.
Tapeter — Linoleum.

**SPAR MENS DU HAR
- men spar i KLAR!**

„KLAR”
Fåes i banker over hele landet

T. S. JACOBSEN
Begravelsesbyrå

Ullevålsv. 1, Oslo.
Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 55 85 50 - 69 43 72

Spesialforretningen i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortingsplass 7 II (Morgenbl. gård)
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

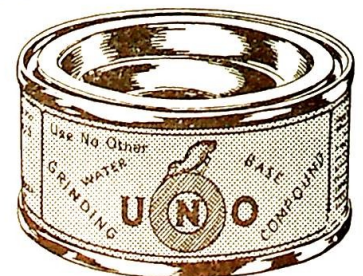
Norges Brannkasse
Grunnlagt 1764

Skadeforsikring
Brann - Innbrudd
Glass - Vannledning
Huseieransvar - Hus-
leieavbrudd etter brann

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning
Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.
Telf. 42 50 85 - 42 52 23

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**